

El repte hispànic

XAVIER FILELLA

ASSAIG

Samuel P. Huntington, *¿Quiénes somos? Los desafíos a la identidad nacional estadounidense*. Traducció d'Albino Santos. PAIDÓS. Barcelona, 2004.

El mes de març passat Samuel P. Huntington publicava en la revista *Foreign Policy* un article titulat *The Hispanic Challenge* en què alertava sobre el repte que suposa la immigració hispànica per a la identitat nord-americana. Arran d'aquest article, Huntington, professor de la Universitat de Harvard i conegut teòric del xoc de civilitzacions, ja va rebre nombroses desqualificacions que l'acusaven de racista pel seu exclusivisme angloparlant, blanc i protestant. La tesi de Huntington, ara àmpliament desenvolupada a *¿Quiénes somos?*, afirma que la nombrosa afluença d'immigrants hispànics, i particularment mexicans, qüestiona la idea d'una comunitat nacional única i advoca per transformar els Estats Units en una societat bilingüe i bicultural.

TRES FACTORS NOUS

Huntington, que en aquest llibre ofereix tota mena de dades estadístiques sobre la intensitat i característiques de la immigració als Estats Units, afegeix que el desafiament que planteja la nova onada migratòria procedent d'Amèrica Llatina és ampliat per tres factors nous. En primer lloc, per la desnacionalització de bona part de l'elit empresarial nord-americana, compromesa amb els valors transnacionals inherents a la globalització. En segon lloc, per la popularitat entre les elits intel·lectuals i

polítiques de les doctrines del multiculturalisme i la diversitat que legitimen l'afirmació de les identitats subnacionals i propugnen el manteniment del grup al marge de la societat d'acollida. Finalment, per la facilitat amb què els nous immigrants poden mantenir vincles afectius amb el seu país d'origen i el distanciament que això significa respecte al país que els acull.

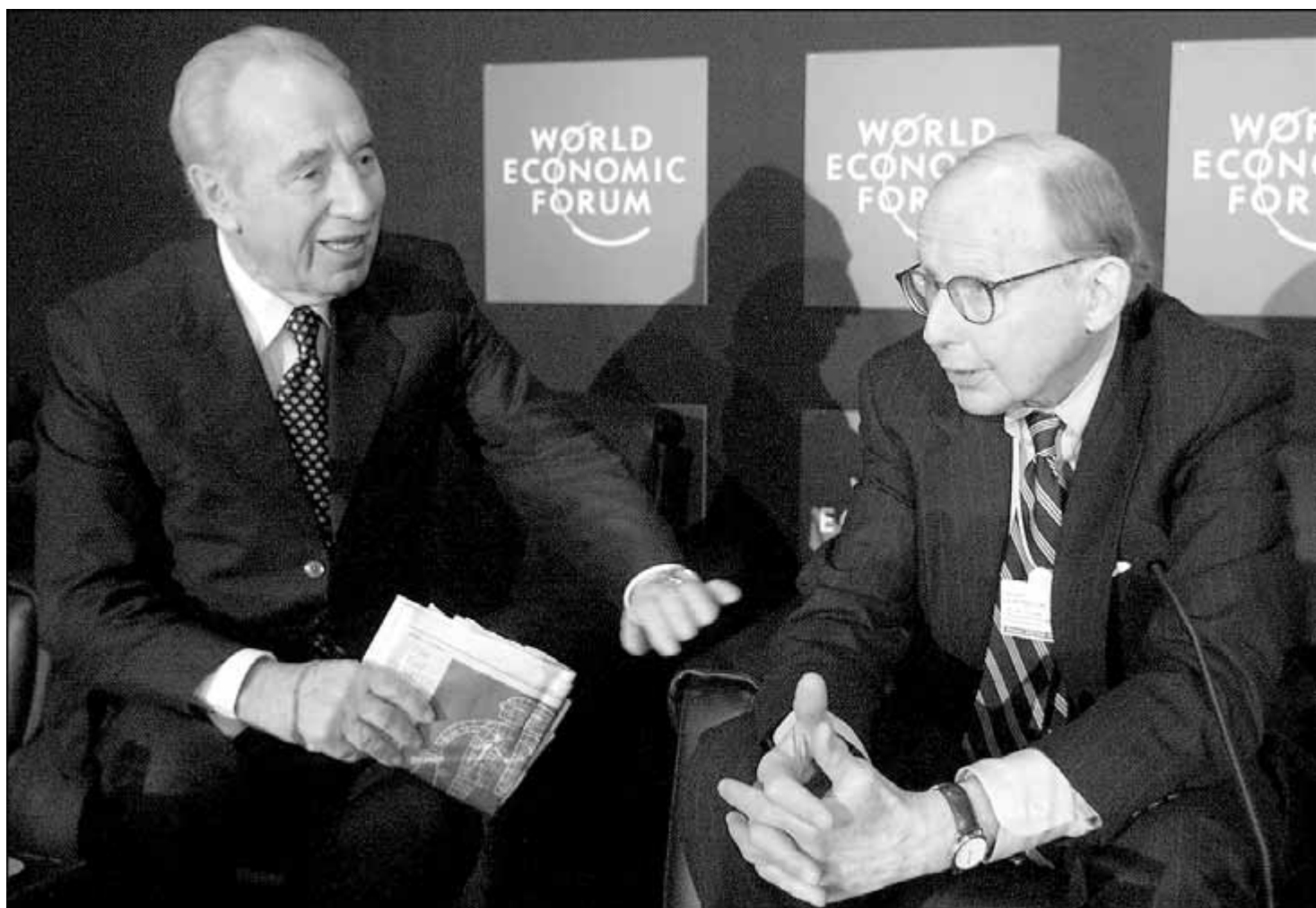
Tot plegat contribueix a donar cos a un model de societat ben diferent del que havia conformat històricament els Estats Units. Malgrat les múltiples onades migratòries, ex-

plica l'assagista, la identitat nord-americana havia estat definida per una cultura angloprotestant vertebrada per la omnipresència de la religió i un particular *ethos* polític que combina individualisme, ètica del treball i igualtat d'oportunitats. És el que la intensa immigració hispànica dels últims anys sembla posar en qüestió. Miami —on els hispans ja són dues terceres parts de la població— és, segons explica Huntington, l'avançada d'un procés d'hispanització que afecta particularment el sud-oest dels Estats Units. Les seves afirmacions sobre aquest te-

ma, que constitueixen la trama central d'aquest assaig, asseguren un debat polític tan encès com el que va provocar la seva tesi sobre el xoc de civilitzacions.

Cal tenir en compte que les argumentacions de Huntington corresponen a les d'un intel·lectual que defensa per al seu país un futur nacional que afavoreixi l'enfortiment de la identitat nord-americana per sobre d'altres alternatives que propugnen una societat cosmopolita o un futur imperial. És, però, al marge del substrat ideològic de l'autor que aquesta seva reflexió pren al meu

entendre el màxim relleu. *¿Quiénes somos?* examina per al cas nord-americà qüestions d'ardent actualitat i difícil resolució respecte a la justa acomodació de les noves onades d'immigració en els països d'acollida que també interessaran el lector català. En síntesi, el que Huntington planteja és la validesa del model d'assimilació de la immigració i les conseqüències de la seva erosió per a les societats occidentals. La seva contribució és també una consideració, esbiaixada però que no irrelevant, sobre la solidesa del contracte polític com a únic lligam per articular una societat nacional. En altres paraules, la seva és, més enllà del particular cas nord-americà, una reflexió sobre el present i futur de les identitats nacionals en un món caracteritzat per la intensitat i els nous trets dels processos migratoris.

SHIMON PERES I SAMUEL P. HUNTINGTON, PROFESSOR DE HARVARD I TEÒRIC DEL XOC DE CIVILITZACIONS

JEFF CHRISTENSEN / EPA

Embolics a ritme de salsa

NARRATIVA

Manel Joan Arinyó i Xesco Guillem, *Cubaneta meua*. COLUMNA. Barcelona, 2004.

La novel·la ens narra la història de Joan Orval, un home de 35 anys, una mica apoccat, que viu a Carcaixent i es dedica a conrear un camp de taronges, i que acaba de perdre la seva mare, una dona de caràcter dominant i molt possessiva que li espantava totes les possibles novies. Davant la seva situació de solitud i de manca de dona, els amics li aconsellen que faci

un viatge a Cuba on li auguren que trobarà remei als seus mals, pel suposat caràcter desinhibit i ardent de les cubanes. I en efecte, el que li passa a Cuba supera totes les seves expectatives, coneix el mateix Fidel Castro, però sobretot una capitana de la seva policia, Graciela Torquemada, una castrista convençuda de qui s'enamorarà, i que se n'anirà amb ell a Carcaixent i revolucionarà la vida del poble.

És amb l'arribada de Graciela al poble on la novel·la agafa tota la seva força. A partir d'aquest moment s'a-

poderarà d'ella l'humor més esbojarrat i les situacions més esperpèntiques, i en aquest sentit destaca una nit de festa a la discoteca del poble dintre de la més tradicional línia de la comèdia d'embolics.

EL CARÀCTER MORAL

L'arribada de Graciela al poble suposa també poder conèixer l'autèntic caràcter moral dels personatges, sobretot el dels dos amics de Joan que intenten seduir la dona del seu amic. Però per a altres personatges suposa la decisió de trencar amb els prejudicis que els impedi-

actuar d'acord als seus sentiments i poder assolir la felicitat. Graciela, per la seva banda, es manifestarà com la persona més íntegra de tota la història, es mantindrà fins al final fidel a la revolució cubana i al seu marit, malgrat les escames que sofreix per part dels amics d'aquest. Desencisada de tot, cercarà una sortida individual i trobarà la felicitat en l'amor més romàntic i en la música.

La tria del llenguatge dels personatges cubans deu haver suposat una dificultat per als autors: de quina manera cal reproduir les seves paraules?

L'opció per la qual s'han decantat ha estat el castellà, intentant reproduir de la manera més fidel possible el parlar dels habitants de l'illa del Carib, de manera que una bona part dels diàlegs estan escrits en aquesta llengua. Crec que la tria ha estat ben feta ja que això li dona més credibilitat. A més, quan Graciela arriba a Carcaixent de seguida s'interessa per la llengua del poble i fa que tots es puguin expressar en la seua llengua. També cal destacar la reproducció d'expressions del parlar de la gent de la Ribera, i fins i tot la creació de paraules.

Contada amb un ritme àgil, fresc i trepidant, *Cubaneta meua* segur que engrescarà aquells lectors que no busquen en un llibre cap altra cosa més que una bona estona de lectura amena.